

Οργάνωση της τάξης, τρόπος εργασίας των μαθητών/μαθητριών, διδακτικές ώρες και προτεινόμενοι χρόνοι δραστηριοτήτων

Η προσέγγιση όλων των Κεφαλαίων/Υποκεφαλαίων στηρίζεται στην ομαδοσυνεργατική μέθοδο διδασκαλίας και μάθησης. Επομένως, συνιστούμε την οργάνωση/διάταξη της τάξης σε ομάδες.

Στο στάδιο «Ωρα για παρατήρηση και σκέψη», οι μαθητές/μαθήτριες κάθε ομάδας συζητούν μεταξύ τους και καταλήγουν στη διατύπωση των υποθέσεων τους στα γεωγραφικά ερωτήματα που τίθενται. Μπορούν να κρατάνε σημειώσεις σε ένα τετράδιο. Ένας μαθητής/Μια μαθήτρια αναλαμβάνει να ανακοινώσει τις ιδέες της ομάδας στην τάξη. Σε περίπτωση που κάποιο μέλος της ομάδας διαφοροποιείται, εκφράζει τις δικές του ιδέες στην τάξη.

Στο στάδιο «Ωρα για συζήτηση», οι μαθητές/μαθήτριες κάθε ομάδας συνεργάζονται για να απαντήσουν στα επιμέρους ερωτήματα που τίθενται με σκοπό την απάντηση γεωγραφικών ερωτημάτων. Συλλέγουν δεδομένα, τα επεξεργάζονται, τα αναλύουν και συνθέτουν τις απαντήσεις τους. Ο/Η εκπαιδευτικός λειτουργεί ως διευκολυντής της διαδικασίας και καθοδηγητής της διερεύνησης, περνώντας από κάθε ομάδα, ώστε να καθοδηγήσει τα μέλη της. Μόλις όλες οι ομάδες έχουν συνθέσει τις απαντήσεις τους, ένα μέλος από κάθε ομάδα ανακοινώνει τα ευρήματα της ομάδας του στην τάξη.

Αφού ολοκληρωθεί το στάδιο «Ωρα για συζήτηση», στο στάδιο «Ωρα για μάθηση» οι μαθητές/μαθήτριες διαβάζουν για τα γεωγραφικά φαινόμενα που διερεύνησαν. Επίσης, στο «Ας δούμε και κάτι ακόμα!», οι μαθητές/μαθήτριες μπορούν να ανακαλύψουν πρόσθετο υλικό, με ιστορικές, πολιτισμικές αναφορές ή άλλες αναφορές και ενδιαφέροντα γεγονότα.

Στο στάδιο «Δραστηριότητες» οι μαθητές/μαθήτριες εργάζονται ομαδικά (στο πλαίσιο της τάξης) ή ατομικά (στο σπίτι) ώστε να εφαρμόσουν τη νέα γεωγραφική γνώση και να τη συνδέσουν με γεγονότα και φαινόμενα της καθημερινής ζωής.

Στις «Έρευνες Πεδίου» οι μαθητές/μαθήτριες διερευνούν από κοινού, οργανωμένοι/οργανωμένες σε ομάδες, ένα ερώτημα, πραγματοποιώντας επιτόπια επίσκεψη σε σημεία γεωγραφικού ενδιαφέροντος. Κατά την επίσκεψή τους, συλλέγουν δεδομένα, τα επεξεργάζονται, τα αναλύουν και συνθέτουν τις απαντήσεις τους. Ο/Η εκπαιδευτικός λειτουργεί ως διευκολυντής της διαδικασίας και καθοδηγητής της διερεύνησης.

Στο στάδιο «Τι μάθαμε συνοπτικά;», Οι μαθητές/μαθήτριες διαβάζουν τη Σύνοψη για να οργανώσουν τη νέα γνώση και να ανακεφαλαιώσουν τις βασικές έννοιες και τα φαινόμενα που διερεύνησαν.

Οι μαθητές/μαθήτριες ανατρέχουν στο «Γλωσσάρι» σε οποιοδήποτε στάδιο, κάθε φορά που συναντούν λέξεις/φράσεις με υπογράμμιση τις οποίες δεν γνωρίζουν.

Στο στάδιο «Αξιολογώ τον εαυτό μου!», οι μαθητές/μαθήτριες απαντάνε ατομικά στις ερωτήσεις αυτοαξιολόγησης, ώστε να αναγνωρίσουν την πρόοδό τους και να εντοπίσουν τυχόν σημεία που δεν έχουν πλήρως κατανοήσει ακόμα.

Στο στάδιο «Ας συζητήσουμε», οι μαθητές/μαθήτριες απαντούν ατομικά σε ερωτήσεις αναστοχασμού και ανασκόπησης τις οποίες, στη συνέχεια, συζητούν στην τάξη.

Στο στάδιο «Ας δούμε τι μάθαμε!», οι μαθητές/μαθήτριες απαντούν ατομικά στις Δραστηριότητες, με σκοπό την περαιτέρω εμπέδωση των γνώσεων και των δεξιοτήτων που αποκόμισαν σε κάθε Ενότητα.

Στον Πίνακα 1 παρουσιάζονται τα Κεφάλαια/Υποκεφάλαια του βιβλίου Γεωγραφίας της Ε' τάξης και ο προτεινόμενος διδακτικός χρόνος για καθένα από αυτά.

Ενότητες	Κεφάλαια/Υποκεφάλαια	Προτεινόμενες Διδακτικές ώρες
Ενότητα 1: Χάρτες	1.1. Οι χάρτες στη ζωή μας: 1.1.A. Ένας χάρτης... μια ιστορία	1
	1.1. Οι χάρτες στη ζωή μας: 1.1.B. Τι θέλει να μας «πει» ο χάρτης;	1
	1.2. Η ταυτότητα του χάρτη: 1.2.A. Τι μικρός που φαίνεται ο κόσμος!	1
	1.2. Η ταυτότητα του χάρτη: 1.2.B. Τίτλος και υπόμνημα: Δύο ακόμη βασικά στοιχεία της ταυτότητας του χάρτη	1
	1.2. Η ταυτότητα του χάρτη: 1.2.Γ. Ποιον χάρτη να διαλέξω;	1
	1.3. Ο προσανατολισμός	1
	1.4. Εισαγωγή σε Διαδικτυακές Υπηρεσίες Χαρτογράφησης	1
	Ας δούμε τι μάθαμε!	1
	Σύνολο	8
Ενότητα 2: Φυσικό Περιβάλλον και Σχέσεις Ανθρώπου - Φυσικού Περιβάλλοντος στην Ελλάδα	2.1. Η θέση της Ελλάδας (στα Βαλκάνια, στη Μεσόγειο, στην Ευρώπη, στον κόσμο)	2
	2.2. Ο οριζόντιος διαμελισμός της Ελλάδας: 2.2.A. Χερσόνησοι, κόλποι, ακρωτήρια, πορθμοί και ισθμοί	2
	2.2. Ο οριζόντιος διαμελισμός της Ελλάδας: 2.2.B. Θάλασσες και πελάγη	1

	2.2. Ο οριζόντιος διαμελισμός της Ελλάδας: 2.2.Γ. Νησιά και νησιωτικά συμπλέγματα	1
	2.2. Ο οριζόντιος διαμελισμός της Ελλάδας: 2.2.Δ. Παραθαλάσσιες πόλεις	1
	2.3. Ο κατακόρυφος διαμελισμός της Ελλάδας: 2.3.Α. Τα βουνά και οι πεδιάδες της Ελλάδας	2
	2.3. Ο κατακόρυφος διαμελισμός της Ελλάδας: 2.3.Β. Ποτάμια και λίμνες της Ελλάδας	2
	2.4. Καιρός – Κλίμα	1
	2.5. Το κλίμα της Ελλάδας και οι ανθρώπινες δραστηριότητες	1
	2.6. Χλωρίδα – πανίδα και χαρακτηριστικά οικοσυστήματα στην Ελλάδα: 2.6.Α. Η χλωρίδα και η πανίδα της Ελλάδας	2
	2.6. Χλωρίδα – πανίδα και χαρακτηριστικά οικοσυστήματα στην Ελλάδα: 2.6.Β. Χαρακτηριστικά οικοσυστήματα της Ελλάδας και η ανάγκη προστασίας τους	2
	Ας δούμε τι μάθαμε!	1
	Σύνολο	18
Ενότητα 3: Ανθρωπογενές περιβάλλον της Ελλάδας και ο Ελληνισμός	3.1. Ο πληθυσμός της Ελλάδας, γεωγραφική κατανομή και πυκνότητα πληθυσμού: 3.1.Α. Ο πληθυσμός της Ελλάδας	2
	3.1. Ο πληθυσμός της Ελλάδας, γεωγραφική κατανομή και πυκνότητα πληθυσμού: 3.1.Β. Η γεωγραφική κατανομή και η πυκνότητα του πληθυσμού της Ελλάδας	2
	3.2. Διοικητική διαίρεση της Ελλάδας: Περιφέρειες – Περιφερειακές Ενότητες	2
	3.3. Γεωγραφικά Διαμερίσματα της Ελλάδας	2
	3.4. Ανακαλύπτουμε τον τόπο μας	2
	3.5. Κύπρος: Φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον: 3.5.Α. Το φυσικό περιβάλλον της Κύπρου	2

	3.5. Κύπρος: Φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον: 3.5.B. Το ανθρωπογενές περιβάλλον της Κύπρου	2
	3.6. Ο Ελληνισμός της διασποράς	2
	Ας δούμε τι μάθαμε!	1
	Σύνολο	17
Ενότητα 4: Φυσικοί κίνδυνοι – Πρόληψη - Προστασία	4.7. Ηφαίστεια και σεισμοί στην Ελλάδα: 4.7.A. Ηφαίστεια στην Ελλάδα	2
	4.7. Ηφαίστεια και σεισμοί στην Ελλάδα: 4.7.B. Σεισμοί στην Ελλάδα	2
	4.8. Κίνδυνοι και προστασία	2
	Ας δούμε τι μάθαμε!	1
	Σύνολο	7
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	50

Πίνακας 1: Κεφάλαια/Υποκεφάλαια του βιβλίου και ο προτεινόμενος διδακτικός χρόνος για καθένα από αυτά

Στους Πίνακες που ακολουθούν παρουσιάζονται οι προτεινόμενοι χρόνοι για τις επιμέρους δραστηριότητες κάθε Κεφαλαίου/Υποκεφαλαίου. Οι Δραστηριότητες που έχουν «+» πριν από τη χρονική διάρκεια είναι προαιρετικές. Οι εκπαιδευτικοί μπορούν ή να αντικαταστήσουν κάποιες από τις Δραστηριότητες που έχουν την ίδια χρονική διάρκεια (αθροιστικά) ή να τις πραγματοποιήσουν σε πρόσθετο χρόνο.

Τεύχος 1ο		
Κεφάλαια/ Υποκεφάλαια	Στάδια/Δραστηριότητες	Χρόνος σε λεπτά
1.1.A.	Ώρα για παρατήρηση και σκέψη	5
	Ώρα για συζήτηση	15

	Ώρα για μάθηση	5
	Δραστηριότητα 1	10
	Δραστηριότητα 2	10
	Σύνολο	45
1.1.B.	Ώρα για παρατήρηση και σκέψη	5
	Ώρα για συζήτηση	5
	Ώρα για μάθηση	5
	Δραστηριότητα 3	3
	Δραστηριότητα 4	10
	Δραστηριότητα 5	5
	Δραστηριότητα 6	1
	Δραστηριότητα 7	1
	Αξιολογώ τον εαυτό μου!	5
	Ανασκόπηση και αναστοχασμός	5
	Σύνολο	45
1.2.A.	Ώρα για παρατήρηση και σκέψη	5
	Ώρα για συζήτηση	15
	Ώρα για μάθηση	5
	Δραστηριότητα 1	10
	Δραστηριότητα 6	10

	Σύνολο	45
1.2.Β.	Ώρα για παρατήρηση και σκέψη	5
	Ώρα για συζήτηση	15
	Ώρα για μάθηση	5
	Δραστηριότητα 2	10
	Δραστηριότητα 4	10
	Σύνολο	45
1.2.Γ.	Ώρα για παρατήρηση και σκέψη	5
	Ώρα για συζήτηση	15
	Ώρα για μάθηση	5
	Δραστηριότητα 3	5
	Δραστηριότητα 5	5
	Έρευνα Πεδίου	(+ 2 ώρες)
	Αξιολογώ τον εαυτό μου!	5
	Ανασκόπηση και αναστοχασμός	5
	Σύνολο	45
1.3.	Ώρα για παρατήρηση και σκέψη	5
	Ώρα για συζήτηση	5
	Ώρα για μάθηση	5
	Δραστηριότητα 1	10

	Δραστηριότητα 2	2
	Δραστηριότητα 3	2
	Δραστηριότητα 4	(+5)
	Δραστηριότητα 5	2
	Δραστηριότητα 6	1
	Δραστηριότητα 7	1
	Δραστηριότητα 8	2
	Αξιολογώ τον εαυτό μου!	5
	Ανασκόπηση και αναστοχασμός	5
	Σύνολο	45
1.4.	Ώρα για παρατήρηση και σκέψη	2
	Ώρα για συζήτηση	15
	Ώρα για μάθηση	3
	Δραστηριότητα 1	(+5)
	Δραστηριότητα 2	5
	Δραστηριότητα 3	5
	Δραστηριότητα 4	5
	Δραστηριότητα 5	(+5)
	Δραστηριότητα 6	(+5)
	Αξιολογώ τον εαυτό μου!	5

	Ανασκόπηση και αναστοχασμός	5
	Σύνολο	45
Ενότητα 1	Ας δούμε τι μάθαμε!	45
2.1.	Ώρα για παρατήρηση και σκέψη	5
	Ώρα για συζήτηση	25
	Ώρα για μάθηση	5
	Δραστηριότητα 1	5
	Δραστηριότητα 2	5
	Δραστηριότητα 3	5
	Δραστηριότητα 4	3
	Δραστηριότητα 5	2
	Δραστηριότητα 6	5
	Δραστηριότητα 7	5
	Δραστηριότητα 8	5
	Δραστηριότητα 9	10
	Αξιολογώ τον εαυτό μου!	5
	Ανασκόπηση και αναστοχασμός	5
	Σύνολο	90
2.2.A.	Ώρα για παρατήρηση και σκέψη	5
	Ώρα για συζήτηση	40

	Ώρα για μάθηση	5
	Δραστηριότητα 1	10
	Δραστηριότητα 2	30
	Σύνολο	90
2.2.Β.	Ώρα για παρατήρηση και σκέψη	10
	Ώρα για συζήτηση	20
	Ώρα για μάθηση	5
	Δραστηριότητα 3	10
	Σύνολο	45
2.2.Γ.	Ώρα για παρατήρηση και σκέψη	5
	Ώρα για συζήτηση	15
	Ώρα για μάθηση	5
	Δραστηριότητα 4	5
	Δραστηριότητα 5	10
	Δραστηριότητα 6	5
	Σύνολο	45
2.2.Δ.	Ώρα για παρατήρηση και σκέψη	3
	Ώρα για συζήτηση	15
	Ώρα για μάθηση	2
	Δραστηριότητα 7	5

	Δραστηριότητα 8	5
	Δραστηριότητα 9	5
	Ομαδική Δραστηριότητα	(+15)
	Αξιολογώ τον εαυτό μου!	5
	Ανασκόπηση και αναστοχασμός	5
	Σύνολο	45
2.3.A	Ώρα για παρατήρηση και σκέψη	5
	Ώρα για συζήτηση	35
	Ώρα για μάθηση	5
	Δραστηριότητα 1	5
	Δραστηριότητα 2	5
	Δραστηριότητα 3	5
	Δραστηριότητα 4	5
	Δραστηριότητα 5	25
	Σύνολο	90
2.3.B.	Ώρα για παρατήρηση και σκέψη	5
	Ώρα για συζήτηση	35
	Ώρα για μάθηση	5
	Δραστηριότητα 6	10
	Δραστηριότητα 7	5

	Δραστηριότητα 8	10
	Ομαδική Δραστηριότητα 1	10
	Ομαδική Δραστηριότητα 2	(+25)
	Αξιολογώ τον εαυτό μου!	5
	Ανασκόπηση και αναστοχασμός	5
	Σύνολο	90
2.4.	Ώρα για παρατήρηση και σκέψη	5
	Ώρα για συζήτηση	10
	Ώρα για μάθηση	3
	Δραστηριότητα 1	2
	Δραστηριότητα 2	2
	Δραστηριότητα 3	3
	Δραστηριότητα 4	3
	Δραστηριότητα 5	5
	Δραστηριότητα 6	2
	Αξιολογώ τον εαυτό μου!	5
	Ανασκόπηση και αναστοχασμός	5
	Σύνολο	45
2.5.	Ώρα για παρατήρηση και σκέψη	5
	Ώρα για συζήτηση	15

	Ώρα για μάθηση	5
	Δραστηριότητα 1	2
	Δραστηριότητα 2	2
	Δραστηριότητα 3	2
	Δραστηριότητα 4	2
	Δραστηριότητα 5	2
	Αξιολογώ τον εαυτό μου!	5
	Ανασκόπηση και αναστοχασμός	5
	Σύνολο	45
2.6.A.	Ώρα για παρατήρηση και σκέψη	5
	Ώρα για συζήτηση	35
	Ώρα για μάθηση	5
	Δραστηριότητα 1	5
	Δραστηριότητα 2	5
	Δραστηριότητα 3	5
	Δραστηριότητα 4	5
	Δραστηριότητα 5	25
	Σύνολο	90
2.6.B.	Ώρα για παρατήρηση και σκέψη	5
	Ώρα για συζήτηση	25

	Ώρα για μάθηση	5
	Δραστηριότητα 6	15
	Δραστηριότητα 7	5
	Ομαδική Δραστηριότητα 1	25
	Ομαδική Δραστηριότητα 2	(+25)
	Έρευνα πεδίου	(+2 ώρες)
	Αξιολογώ τον εαυτό μου!	5
	Ανασκόπηση και αναστοχασμός	5
	Σύνολο	90
Ενότητα 2	Ας δούμε τι μάθαμε!	45

Πίνακας 2: Προτεινόμενοι χρόνοι για τις επιμέρους δραστηριότητες κάθε Κεφαλαίου/Υποκεφαλαίου (Τεύχος 1ο)

Τεύχος 2ο		
Κεφάλαια/ Υποκεφάλαια	Στάδια/Δραστηριότητες	Χρόνος σε λεπτά
3.1.Α.	Ώρα για παρατήρηση και σκέψη	10
	Ώρα για συζήτηση	50
	Ώρα για μάθηση	10
	Δραστηριότητα 1	5
	Δραστηριότητα 2	15

	Σύνολο	90
3.1.B.	Ώρα για παρατήρηση και σκέψη	10
	Ώρα για συζήτηση	40
	Ώρα για μάθηση	10
	Δραστηριότητα 3	2
	Δραστηριότητα 4	5
	Δραστηριότητα 5	3
	Δραστηριότητα 6	10
	Αξιολογώ τον εαυτό μου!	5
	Ανασκόπηση και αναστοχασμός	5
	Σύνολο	90
3.2.	Ώρα για παρατήρηση και σκέψη	5
	Ώρα για συζήτηση	35
	Ώρα για μάθηση	10
	Δραστηριότητα 1	5
	Δραστηριότητα 2	5
	Δραστηριότητα 3	5
	Δραστηριότητα 4	10
	Δραστηριότητα 5	5
	Αξιολογώ τον εαυτό μου!	5

	Ανασκόπηση και αναστοχασμός	5
	Σύνολο	90
3.3.	Ώρα για παρατήρηση και σκέψη	5
	Ώρα για συζήτηση	35
	Ώρα για μάθηση	5
	Δραστηριότητα 1	3
	Δραστηριότητα 2	3
	Δραστηριότητα 3	3
	Δραστηριότητα 4	3
	Δραστηριότητα 5	4
	Δραστηριότητα 6	5
	Δραστηριότητα 7	4
	Ομαδική Δραστηριότητα	10
	Αξιολογώ τον εαυτό μου!	5
Ανασκόπηση και αναστοχασμός	5	
	Σύνολο	90
3.4.	Ώρα για παρατήρηση και σκέψη	5
	Ώρα για συζήτηση	35
	Ώρα για μάθηση	5
	Δραστηριότητα 1	5

	Δραστηριότητα 2	10
	Δραστηριότητα 3	5
	Δραστηριότητα 4	15
	Έρευνα πεδίου	(+2 ώρες)
	Αξιολογώ τον εαυτό μου!	5
	Ανασκόπηση και αναστοχασμός	5
	Σύνολο	90
3.5.A.	Ώρα για παρατήρηση και σκέψη	5
	Ώρα για συζήτηση	35
	Ώρα για μάθηση	10
	Δραστηριότητα 1	10
	Δραστηριότητα 2	10
	Δραστηριότητα 3	10
	Δραστηριότητα 4	10
	Σύνολο	90
3.5.B.	Ώρα για παρατήρηση και σκέψη	5
	Ώρα για συζήτηση	35
	Ώρα για μάθηση	10
	Δραστηριότητα 5	2
	Δραστηριότητα 6	3

	Δραστηριότητα 7	5
	Δραστηριότητα 8	10
	Δραστηριότητα 9	10
	Ομαδική Δραστηριότητα	(+20)
	Αξιολογώ τον εαυτό μου!	5
	Ανασκόπηση και αναστοχασμός	5
	Σύνολο	90
3.6.	Ώρα για παρατήρηση και σκέψη	5
	Ώρα για συζήτηση	30
	Ώρα για μάθηση	5
	Δραστηριότητα 1	7
	Δραστηριότητα 2	3
	Δραστηριότητα 3	5
	Δραστηριότητα 4	10
	Δραστηριότητα 5	(+10)
	Δραστηριότητα 6	(+10)
	Δραστηριότητα 7	5
	Δραστηριότητα 8	(+5)
	Δραστηριότητα 9	5
	Δραστηριότητα 10	5

	Ομαδική Δραστηριότητα 1	(+10)
	Ομαδική Δραστηριότητα 2	(+10)
	Αξιολογώ τον εαυτό μου!	5
	Ανασκόπηση και αναστοχασμός	5
	Σύνολο	90
Ενότητα 3	Ας δούμε τι μάθαμε!	45
4.1.A.	Ώρα για παρατήρηση και σκέψη	5
	Ώρα για συζήτηση	50
	Ώρα για μάθηση	10
	Δραστηριότητα 1	5
	Δραστηριότητα 2	10
	Δραστηριότητα 3	10
	Σύνολο	90
4.1.B.	Ώρα για παρατήρηση και σκέψη	5
	Ώρα για συζήτηση	35
	Ώρα για μάθηση	5
	Δραστηριότητα 4	5
	Δραστηριότητα 5	5
	Δραστηριότητα 6	6
	Δραστηριότητα 7	4

	Δραστηριότητα 8	3
	Δραστηριότητα 9	7
	Δραστηριότητα 10	5
	Ομαδική Δραστηριότητα 1	(+25)
	Ομαδική Δραστηριότητα 2	(+25)
	Ομαδική Δραστηριότητα 3	(+25)
	Αξιολογώ τον εαυτό μου!	5
	Ανασκόπηση και αναστοχασμός	5
	Σύνολο	90
4.2.	Ώρα για παρατήρηση και σκέψη	5
	Ώρα για συζήτηση	35
	Ώρα για μάθηση	5
	Δραστηριότητα 1	3
	Δραστηριότητα 2	3
	Δραστηριότητα 3	3
	Δραστηριότητα 4	8
	Δραστηριότητα 5	7
	Δραστηριότητα 6	6
	Δραστηριότητα 7	(+10)
	Δραστηριότητα 8	(+15)

	Δραστηριότητα 9	(+5)
	Δραστηριότητα 10	5
	Δραστηριότητα 10	(+10)
	Ομαδική Δραστηριότητα 1	(+20)
	Ομαδική Δραστηριότητα 2	(+20)
	Έρευνα πεδίου	(+2 ώρες)
	Αξιολογώ τον εαυτό μου!	5
	Ανασκόπηση και αναστοχασμός	5
	Σύνολο	90
Ενότητα 4	Ας δούμε τι μάθαμε!	45

Πίνακας 3: Προτεινόμενοι χρόνοι για τις επιμέρους δραστηριότητες κάθε Κεφαλαίου/Υποκεφαλαίου (Τεύχος 2ο)